

Aan de staatssecretaris Herstel en Toeslagen
Mevrouw mr. S.Th.P.H. Palmen-Schlangen
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Onze referentie

MvH/RvZ/AvdW/Is/ATR3762/2025-U022

Uw referentie

Datum

6 februari 2025

Onderwerp

Wet verbetermaatregelen toeslagen

Geachte mevrouw Palmen-Schlangen,

Op 14 januari 2025 is het *wetsvoorstel verbetermaatregelen toeslagen 2026* ter advisering aangeboden aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR). De einddatum van de consultatie is op 11 februari 2025.

Het kabinet stelt in dit wetsvoorstel een aantal toeslagbrede verbetermaatregelen voor om op korte termijn knelpunten en schrijnende situaties op te lossen. Het erkent dat het toeslagenstelsel zelf aan hervorming toe is. Aangezien dit stapsgewijze proces lang gaat duren, beoogt het kabinet met de voorgestelde maatregelen alvast enkele problemen in de huidige situatie op te lossen.

Het wetsvoorstel bevat vier belangrijke wijzigingen: (i) uitzonderingen op het partnerbegrip bij vermissing, detentie of vluchtsituaties; (ii) verlenging van de aanvraagtermijn voor huurtoeslag, zorgtoeslag en het kindgebonden budget; (iii) afschaffing van terugwerkende kracht bij besluiten van andere overheidsinstanties die negatief uitpakken voor het recht op toeslagen; (iv) en afschaffing van verzuimboetes voor burgers bij onopzettelijk verzuim.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de regeldrukgevolgen aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

Contact:

Postbus 16228
2500 BE DEN HAAG

Bezoekadres: Rijnstraat 50
2515 XP DEN HAAG

info@atr-regeldruk.nl
www.adviescollegeregeldruk.nl

Tel: 070-310 86 66

1. *Nut en noodzaak*

Nut en noodzaak van het viertal wijzigingen is aangetoond in de toelichting:

- (i) *uitzondering partnerbegrip*: met betrekking tot het partnerbegrip is wettelijk ingrijpen noodzakelijk, omdat het huidige partnerbegrip leidt tot schrijnende situaties waarin de toeslaggerechtigde niet de benodigde ondersteuning ontvangt. Het voorstel voorkomt ongelijkheid en biedt een oplossing voor groepen die feitelijk als alleenstaande functioneren;
- (ii) *de verlenging van de aanvraagtermijn van de toeslagen* is nodig om niet-gebruik van de toeslagen tegen te gaan. Wel kan overwogen worden om een korte vergelijking te maken met andere landen waar soortgelijke regelingen bestaan als extra onderbouwing;
- (iii) *geen terugwerkende kracht*: deze maatregel voorkomt onvoorspelbare en disproportionele terugvorderingen die leiden tot financiële onzekerheid voor burgers. Het beschermt hen tegen negatieve gevolgen van besluiten waar zij geen invloed op hebben. Het kan wel nuttig zijn om voorbeelden te noemen in de toelichting van situaties waarin terugwerkende kracht eerder leidde tot disproportionele gevolgen, zodat de noodzaak van deze maatregel sterker naar voren komt;
- (iv) *afschaffen verzuimboete voor burgers*: het onderscheid tussen fouten en fraude wordt hiermee verduidelijkt. Dit sluit aan bij de aanbevelingen van de parlementaire enquête en bevordert een menselijkere handhaving.

Het college heeft geen opmerkingen bij het nut en de noodzaak van de wijzigingen.

2. *Minder belastende alternatieven*

Het college merkt op dat niet expliciet in de toelichting wordt gemeld waarom gekozen is voor een verzoeksysteem voor de uitzondering op het partnerbegrip in gevallen van vermissing en detentie, en niet voor een automatische toepassing. Dit leidt tot extra handelingen van burgers die al kwetsbaar zijn.

2.1 Het college adviseert om expliciet in de toelichting op te nemen waarom niet voor het minder belastende alternatief van automatische toekenning wordt gekozen in de gevallen van vermissing en detentie.

3. *Werkbaarheid*

De uitzondering op het partnerbegrip is goed werkbaar voor asielstatushouders, omdat deze groep ambtshalve onder de uitzondering valt. Voor situaties van vermissing en detentie kunnen de handelingen echter een uitdaging vormen voor burgers. Voor vermissing en detentie verdient deze last extra aandacht om de maatregel optimaal toegankelijk te maken voor alle burgers. De werkbaarheid voor deze gevallen kan worden verhoogd door standaardformulieren beschikbaar te stellen waarmee burgers eenvoudiger een verzoek kunnen indienen. Daarnaast zouden digitale hulpmiddelen ontwikkeld kunnen worden om de bewijslast te verminderen en het aanvraagproces gebruiksvriendelijker te maken. Dit adviespunt komt te vervallen in het geval dat de uitzondering op het partnerbegrip voor vermissing en detentie eveneens automatisch wordt toegepast.

3.1 Het college adviseert om te onderzoeken of digitale hulpmiddelen of standaardformulieren gebruikt kunnen worden voor het verzoek op uitzondering van het partnerbegrip te doen in de gevallen van vermissing of detentie.

4. Gevolgen regeldruk

De regeldrukgevolgen van de uitzondering van het partnerbegrip zijn niet gekwantificeerd, anders dan de inschatting van iets meer dan 100 aanvragen per jaar. Het college merkt op dat de regeldrukberekening onvolledig is.

De regeldruk met betrekking tot de verlengde aanvraagtermijn neemt marginaal toe doordat meer burgers een aanvraag zullen indienen. Naast de geschatte 1200 aanvullende aanvragen per jaar is een tijdsinschatting wenselijk om de regeldrukkosten gedegen in kaart te brengen. Zonder deze gegevens is het lastig om de balans tussen kosten en baten volledig te beoordelen.

4.1 Het college adviseert om in de toelichting de regeldrukgevolgen kwantitatief in beeld te brengen, conform de Rijksbrede methodiek.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van dit voorstel:

Indienen / vaststellen nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris